

Gemi adamlarına verilen nakdi iaşe bedelinin damga vergisi

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	97895701-155[2022/128]-1525222
Tarih	30.10.2024

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Defterdarlığı

Gelir Kanunları Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü

Sayı : E-97895701-155[2022/128]-1525222

30.10.2024

Konu : Gemi adamlarına verilen nakdi iaşe bedelinin damga vergisi

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun incelenmesinden, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 35 inci maddesine dayanılarak düzenlenen Gemi Adamlarının İkamet Yerleri, Sağlık ve İaşelerine Dair Yönetmeliğin 7 ve 8 inci maddelerine göre gemi çalışanlarına verilecek nakdi iaşe bedelinin net olarak belirlendiği belirtilerek gelir vergisi ve damga vergisinin iaşe bedelinin net tutarı üzerinden mi yoksa brüt tutarı üzerinden mi kesinti suretiyle tahsil edileceği hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Ücretin tarifi" başlıkla 61 inci maddesinde, "*Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.*"

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez..." hükmü yer almaktadır.

193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının 7420 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile değişik (8) numaralı bendinde ise, "*Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 Türk lirasını (324 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2024 yılı için 170 TL.) aşmayan kısmı istisna kapsamındadır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)*" hükmüne yer verilmiştir.

Bu kapsamda, 7420 sayılı Kanunla, 1/12/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinin parantez içi hükmünde yapılan değişiklikle işverenlerce, hizmet erbabına işyerinde veya müstemilatında yemek verilmeyen durumlarda, yemek bedelinin nakit olarak verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.

Diğer taraftan, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu; 9 uncu maddesinde, bu Kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisinden müstesna olduğu hükmü yer almaktadır.

Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "*IV.Makbuzlar ve diğer kağıtlar*" başlıklı bölümünün 1/b fıkrasında, maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havaalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtların nispi damga vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "*IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kâğıtlar*" başlıklı bölümünün (34) numaralı fıkrasında ise Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen ücretlere ilişkin kâğıtların damga vergisinden istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, gemi adamlarına verilecek günlük nakdi yemek bedelinin, işverenler tarafından işyerinde veya müstemilatında yemek verilmemesi ve ödemenin fiilen çalışılan günlere ilişkin olması halinde, bu ödemenin Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi uyarınca belirlenen kısmına (2024 yılı için 170 TL) gelir vergisi ve damga vergisi istisnası uygulanması mümkündür.

Ancak, işyerinde yemek verilmesi halinde, ilave olarak verilen nakit iaşe ödemelerinin gelir vergisinden istisna edilmesi mümkün olmayıp, bu ödemelerin ücret kapsamında değerlendirilerek Gelir Vergisi Kanununun ücret hükümlerine göre vergilendirilmesi ve 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV/1-b fıkrasına göre nispi damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, istisna kapsamına girmeyen yemek bedeli ödemelerinin net olarak belirlenmesi durumunda, bu ödemelerin vergilendirilmesinde bu tutarların brüte iblağ edilmesi gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.